

2.

Vinnumarkaður

2.1. Samantekt

Upplýsingar um fjölda lausra starfa og ráðningaráform stjórnenda gefa til kynna að dregið hafi úr spennu á vinnumarkaði á síðustu mánuðum eftir því sem hægt hefur á efnahagsumsvifum. Starfandi fólk í vinnumarkaði fjölgar nú hægar en verið hefur, starfandi í ferðaþjónustu hefur fækkað lítillega og færra erlent starfsfólk kemur til landsins. Atvinnuleysi er þó áfram lágt og atvinnupátttaka mikil.

Innflytjendum á íslenskum vinnumarkaði hefur fjölda hratt síðustu ár og eru þeir nú um 24% starfandi sem er mun hærra hlutfall en fyrir heimsfaraldur þegar tæplega fimmtungur starfandi voru innflytjendur. Fyrir um tveimur áratugum, eða í ársbyrjun 2005 var hlutfall innflytjenda á vinnumarkaði 6%.

Þátttaka innflytjenda á vinnumarkaði hér á landi er ein sú mesta meðal OECD þjóða. Líttill munur er á hlutfalli starfandi innflytjenda og þeirra sem eru með íslenskan bakgrunn. Almennt flytjast innflytjendur búferlum til landsins vegna atvinnu. Í samanburði við önnur lönd eru innflytjendur á Íslandi vel menntaðir og í samanburði við fólk með íslenskan bakgrunn er algengara að innflytjendur sinni starfi sem ekki er í samræmi við menntunarstig þeirra. Athygli vekur að kunnátta innflytjenda á tungumáli búseturíkis er lítil hér á landi í samanburði við OECD ríki.

2.2. Íslenskur vinnumarkaður

Réttindi og skyldur launafólks og atvinnurekenda á íslenskum vinnumarkaði grundvallast aðallega á kjarasamningum sem byggðir eru ofan á lágmarksreglur í lögum. Samskiptareglur verkalyðsfélaga og atvinnurekenda, t.d. er varða gildissvið kjarasamninga og vinnustöðvanir, byggja á settum lögum. Dómar Félagsdóms um brot og túlkun og gildi kjarasamninga og dómar Landsréttar og Hæstaréttar gegna jafnframt veigamiklu hlutverki, einkum þar sem lagasetningu er ábótavant. Frá því Ísland gerðist aðili að EES árið 1993 hafa flestar breytingar á löggjöf sem tengjast vinnumarkaði átt rætur sínar að rekja til tilskipana ESB og kjarasamninga heildarsamtaka launafólks og atvinnurekenda á EES svæðinu.

Vinnumarkaðurinn á Íslandi skiptist í meginatriðum í almennan (einkageirinn) og opinberan (ríki og sveitarfélög) vinnumarkað. Lög nr. 55/1980 um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda sem gilda um almennan vinnumarkað mæla fyrir um að laun og önnur starfskjör, sem aðilar vinnumarkaðarins semja um, skuli vera lágmarkskjör fyrir allt launafólk í viðkomandi starfsgrein á því svæði sem samningurinn tekur til. Með svipuðum hætti fer á opinberum vinnumarkaði um gildissvið kjarasamninga sbr. 7.gr. laga nr. 94/1986 um kjarasamninga opinberra starfsmanna.

Heildarsamtök á vinnumarkaði

Alþýðusamband Íslands (ASÍ) eru heildarsamtök stéttarfélaga á almennum vinnumarkaði. ASÍ skiptist í fimm landssambönd með 44 aðildarfélög og er félagsfólk um 147 þúsund. Þar af eru rúmlega 132 þúsund virk á vinnumarkaði.

BSRB eru stærstu heildarsamtök opinberra starfsmanna með 19 aðildarfélög og um 25 þúsund félagsmenn. Bandalag háskólamanna (BHM) eru heildarsamtök háskólamenntaðra á vinnumarkaði með 24 aðildarfélög, og rúmlega 18 þúsund félagsmenn. Kennarasamband Íslands (KÍ) er samband kennara og stjórnenda í leik-, grunn-, framhalds- og tónlistarskólum með sjö aðildarfélög og um 12 þúsund félagsmenn.

Mynd 2.1. *Skipulag launafólks á vinnumarkaði*

Heildarsamtök					Utan heildarsamtaka	Utan stéttarfélags
						
ASÍ Alþýðu-samband Íslands	BSRB Bandalag starfsmanna ríkis og bæja	BHM Bandalag háskóla-manna	KÍ Kennara-samband Íslands		Stéttarfélög utan bandalaga	Launafólk utan stéttarfélags
44 aðildarfélög	19 aðildarfélög	24 aðildarfélög	7 aðildarfélög		~40 félög	
147.000 félagsmenn	25.000 félagsmenn	18.000 félagsmenn	12.000 félagsmenn			

Mynd 2.2. Skipulag atvinnurekenda á vinnumarkaði

Heildarsamtök				Aðrir atvinnurekendur
 Samtök atvinnulífsins	 Fjármála- og efnahagsráðuneytið	 Reykjavíkurborg	 Samband íslenskra sveitarfélaga	 Aðrir atvinnurekendur innan og utan samtaka
Yfir 2.000 fyrirtæki í 6 atvinnugreinasamtökum	Kjara- og mannauðssýsla ríkisins	Mannauðs- og starfsumhverfissvið Reykjavíkurborgar	Fer með umboð fyrir flest sveitarfélög	10 samtök 8.000 atvinnurekendur eru utan samtaka
Um 70% launafólks á almennum markaði starfa hjá þessum fyrirtækjum	Semur við 82 stéttarfélög	Semur við 19 stéttarfélög	Semur við 58 stéttarfélög	Um 30% launafólks á almennum vinnumarkaði starfa hjá þessum fyrirtækjum

Heildarsamtök launafólks halda utan um sameiginleg málefni aðildarfélaga og koma fram fyrir þeirra hönd. Rétturinn til að gera kjarasamninga liggur hjá hverju stéttarfélagi sem semur um kaup og önnur kjör en samningsumboðið er oft framselt til heildarsamtaka eða að hópur félaga tekur sig saman og semur í sameiningu. Mikill meirihluti launafólks hér á landi er félagsfólk í stéttarfélögum sem eiga aðild að heildarsamtökum en mörg stéttarfélög standa þó utan heildarsamtaka. Helst eru þetta stéttarfélög háskólamenntaðra. Þeirra stærst eru Samtök starfsmanna fjármálfyrirtækja auk stéttarfélaga ýmissa heilbrigðisstéttta, svo sem lækna og hjúkrunarfræðinga. Ætla má að um 19 þúsund manns séu félagsmenn í stéttarfélögum utan heildarsamtaka.¹¹ Þessu til viðbótar er hópur launafólks sem stendur utan stéttarfélaga. Þeir sem teljast til þessa hóps semja beint við sinn atvinnurekanda eða taka laun samkvæmt lögum. Upplýsingar um heildarfjölda þeirra eru af skornum skammti en þarna er m.a. að finna kjörna fulltrúa, ráðherra, dómar, forstjóra og forstöðumenn og stundakennara í háskólamenntaðra.

Helstu viðsemjendur stéttarfélaga eru Samtök atvinnulífsins sem eru heildarsamtök atvinnurekenda á almennum vinnumarkaði, fjármála- og efnahagsráðherra f.h. ríkissjóðs, Samband íslenskra sveitarfélaga og Reykjavíkurborg.

Samtök atvinnulífsins (SA) eru stærstu samtök launagreiðenda og þeim tilheyra sex aðildarsamtök. Með aðild sinni fela fyrirtæki SA gerð kjarasamninga fyrir sína hönd. Önnur minni félög atvinnurekanda, þar á meðal Félag atvinnurekenda og Samtök fyrirtækja í velferðarþjónustu, gera einnig kjarasamninga fyrir hönd sinna félagsmanna. Áætla má að samningar SA nái til um 70% alls launafólks á vinnumarkaðnum í heild sinni og til um 98% launafólks á almennum vinnumakaði¹².

¹¹ Þá er miðað við fjöldu launafólks á kjörskrá í atkvæðagreiðslum um kjarasamninga frá apríl 2019 til ágúst 2022.

¹² Þá er miðað við fjöldu launafólks á kjörskrá í atkvæðagreiðslum um kjarasamninga frá apríl 2019 til ágúst 2022.

Fjármála- og efnahagsráðherra gerir kjarasamninga fyrir hönd ríkisins og felur hann samninganefnd ríkisins(SNR) umboð sitt til að gera kjarasamninga. Samninganefnd Sambands íslenskra sveitarfélaga (SNS), fer með samningsumboð fyrir hönd allra sveitarfélaga utan Reykjavíkurborgar sem semur að mestu leyti beint við sína viðsemjendur, að undaskildum samningum við Kennarasamband Íslands og Félag íslenskra hljómlistarmanna.

Lagaumhverfi kjarasamninga

Kjarasamningur er milli stéttarfélags og atvinnurekanda þar sem samið er um kaup og kjör sem nær til allra þeirra launamanna sem vinna á félagssviði stéttarfélagsins. Kjarasamningur kveður á um laun, vinnutíma, yfirvinnu, orlof, veikindarétt, uppsagnarrétt og fleiri atriði sem snerta kjör og aðbúnað launafólks.

Á almennum vinnumarkaði gilda lög um stéttarfélög og vinnudeilur nr. 80/1938. Þar kemur m.a. fram að stéttarfélög semji um kaup og kjör fyrir sína félagsmenn. Samningsumboð liggar hjá hverju stéttarfélagi fyrir sig samkvæmt lögunum en ekki heildarsamtökum stéttarfélaga nema samkvæmt umboði aðildarfélaga þeirra. Samkvæmt sömu lögum fara einstakir atvinnurekendur eða samtök þeirra með umboð til kjarasamninga.

Á opinberum vinnumarkaði gilda að sumu leyti svipaðar reglur en þar gilda lög um kjarasamninga opinberra starfsmanna nr. 94/1986. Þau gilda um alla starfsmenn sem eru félagsmenn í þeim stéttarfelögum sem hafa heimild til þess að gera kjarasamninga samkvæmt lögunum og eru ráðnir til starfa hjá ríki og sveitarfélögum eða stofnunum þeirra. Fjármála- og efnahagsráðherra fer að meginstefnu með samningsumboð fyrir ríkið og sveitarstjórnir fyrir hönd einstakra sveitarfélaga

Heimild til boðunar verkfalla liggar hjá stéttarfélögum á almennum og opinberum vinnumarkaði en ekki heildarsamtökum fyrir þeirra hönd. Verkföll verða ekki ákveðin án sjálfstæðrar atkvæðagreiðslu félagsmanna hvers stéttarfélags. Á almennum vinnumarkaði fara einstakir atvinnurekendur og samtök þeirra með verkbannsrétt en ekki er mælt fyrir um verkbannsrétt opinberra atvinnurekenda í lögum nr. 94/1986.

Hlutverk ríkissáttasemjara

Samkvæmt lögum skal ríkissáttasemjari annast sáttastörf í vinnudeilum. Samningsaðilar geta hvenær sem er óskað milligöngu eða aðstoðar sáttasemjara. Slitni upp úr samningaviðræðum aðila getur hvor um sig vísað deilunni til sáttasemjara og fer hann eftir það með stjórn viðræðna.

Ríkissáttasemjari getur lagt fram miðlunartillögu til lausnar vinnudeilu. Miðlunartillögu skal leggja fyrir stéttarfélög launafólks, eitt eða fleiri saman og félög atvinnurekenda, eða einstakan atvinnurekanda eigi hann í vinnudeilu. Sáttasemjara ber að ráðgast við samninganefndir aðila áður en hann leggur fram miðlunartillögu en samninganefndir taka ekki formlega afstöðu til efnis hennar.

2.3. Þróun vinnumarkaðar

Í alþjóðlegum samanburði er atvinnuleysi á Íslandi lágt og hlutfall starfandi hátt. Einnig er vinnutími tiltölulega stuttur, meðallaun eru há og launadreifing lítil í alþjóðlegum samanburði, líkt og á hinum Norðurlöndunum.¹³

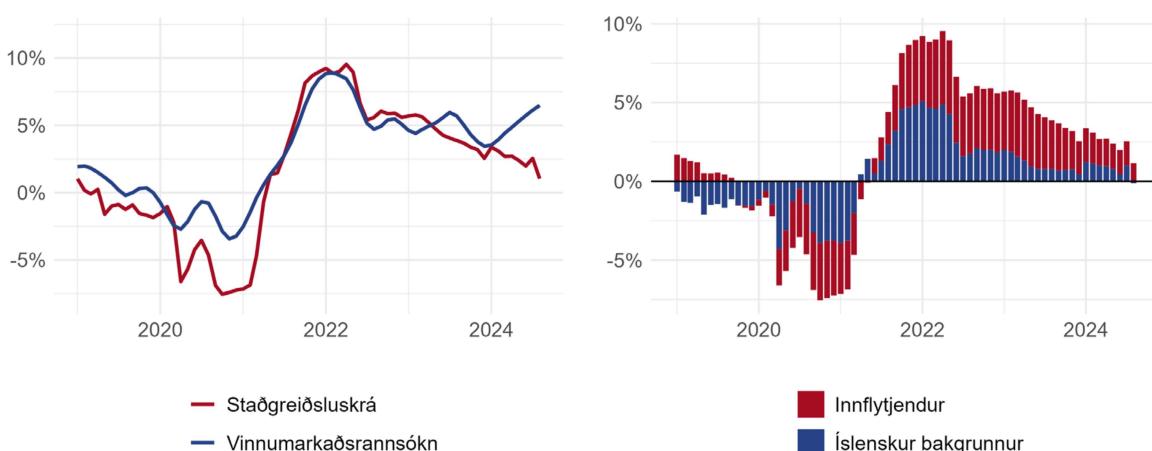
Dregið hefur úr spennu á vinnumarkaði eftir því sem hægt hefur á efnahagsumsvifum undanfarið. Starfandi fólk á vinnumarkaði fjölgar nú hægar en verið hefur, fjölda starfandi í ferðaþjónustunni hefur fækkað lítillega og færra erlent starfsfólk kemur til landsins. Atvinnuleysi er áfram lágt og atvinnupáttaka mikil.

Hægt hefur á fjölgun starfandi á vinnumarkaði undanfarið ár sé horft til staðgreiðslugagna.¹⁴ Í ágúst síðastliðnum störfuðu 1% fleiri á vinnumarkaði en í ágúst 2023 sem er mun minni fjölgun en árið áður þegar starfandi fólk fjölgæði um 4,3%. Síðan 2006 hefur starfandi fólk á vinnumarkaði fjölgæð um tæplega 2% á ári og vísbendingar um að tekið sé að hægja á því nokkuð skýrar.¹⁵

Megnið af þeim sem komið hafa inn á vinnumarkaðinn síðustu ár er erlent launa-fólk og fjölgunina undanfarið ár má alfarið rekja til innflytjenda, sjá mynd 2.3.

Innflytjendum á íslenskum vinnumarkaði hefur fjölgæð hratt síðustu ár og hefur hlutdeild þeirra af starfandi farið úr 17% á árinu 2021 í um 24% sem er mun hærra hlutfall en fyrir heimsfaraldur þegar tæplega fimmtungur starfandi voru innflytjendur. Sé litið til síðustu tveggja áratuga, hefur hlutfall innflytjenda á vinnumarkaði farið úr 6% í ársbyrjun 2005 en tók að hækka nokkuð hratt eftir miðjan síðasta áratug, sjá mynd 2.4.

Mynd 2.3. *Breyting í fjölda starfandi sem 12 mánaða breyting (vinstri) og hlutfallsleg breyting í fjölda starfandi sem 12 mánaða vöxtur eftir bakgrunni (hægri)*

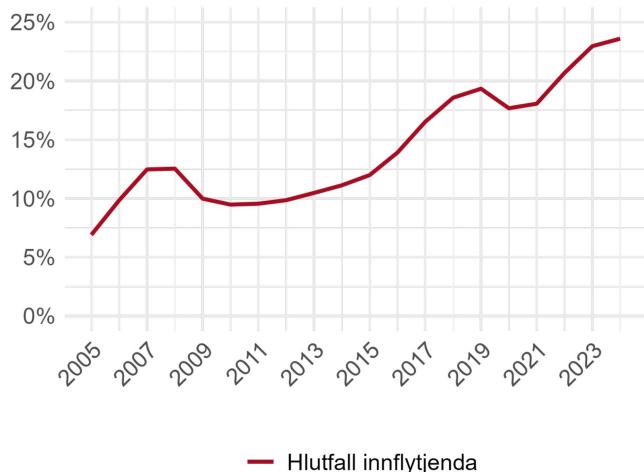
Skýringar: Fjöldi starfandi úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofunnar er út frá árstíðarleiðrétttri leitni. Á hægri mynd er byggt á staðgreiðsluskráum. Heimild: Hagstofa Íslands.

¹³ Í vorskýrslu 2024 KTN má finna umfjöllun um þessi atriði.

¹⁴ Fjölgun starfandi samkvæmt vinnumarkaðsrannsókn sýnir meiri fjölgun það sem af er ári. Það kann að skýrast af minni svörum innflytjenda í könnuninni.

¹⁵ Tólf mánaða breyting byggt á mánaðargögnum á tímabilinu frá janúar 2006 til ágúst 2024.

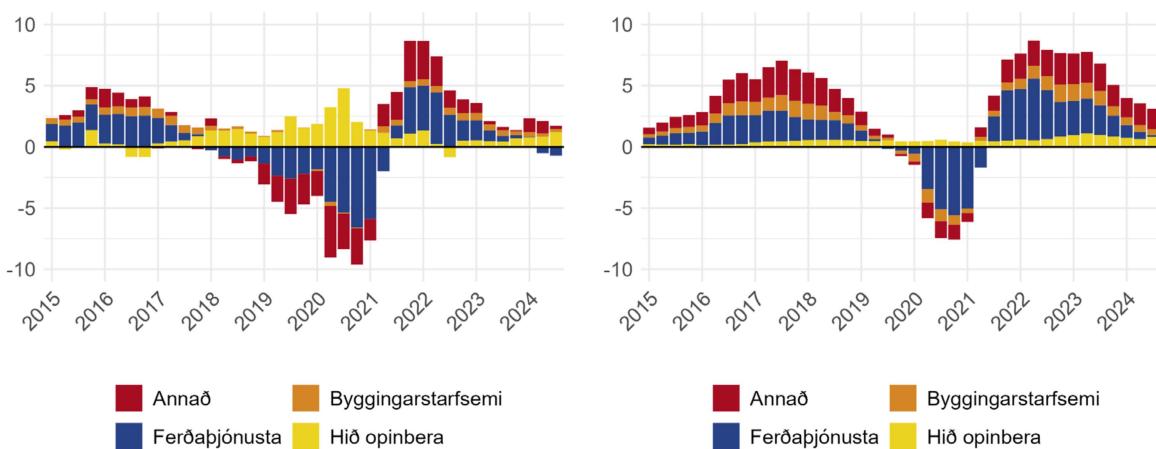
Mynd 2.4. Hlutfall innflytjenda á vinnumarkaði árin 2000-2024

Skýringar: Samkvæmt staðgreiðslugögnum. Heimild: Hagstofa Íslands.

Undanfarið ár hefur dregið úr fjölgun starfandi bæði í hópi þeirra sem hafa íslenskan bakgrunn og innflytjenda. Meðal þeirra sem hafa íslenskan bakgrunn má einkum rekja þá þróun til þess að nú fækkar störfum lítillega í ferðapjónustu þar sem fólk með erlendan bakgrunn er hlutfallslega fleira. Þá hefur störfum ekki fjölganum hjá hinu opinbera, í verslun eða iðnaði þar sem fólk með íslenskan bakgrunn er hlutfallslega fleira. Hjá innflytjendum má einkum rekja minni fjölgun starfandi í ár til ferðapjónustunnar og að einhverju leyti til byggingarstarfsemi þar sem innflytjendur eru einnig hlutfallslega fjölmennir.

Mynd 2.5. Ársfjölgun starfandi í þúsundum meðal launafólks með íslenskan bakgrunn (vinstri) og meðal innflytjenda (hægri), 1. ársfjórðungur 2015 til 3. ársfjórðungs 2024

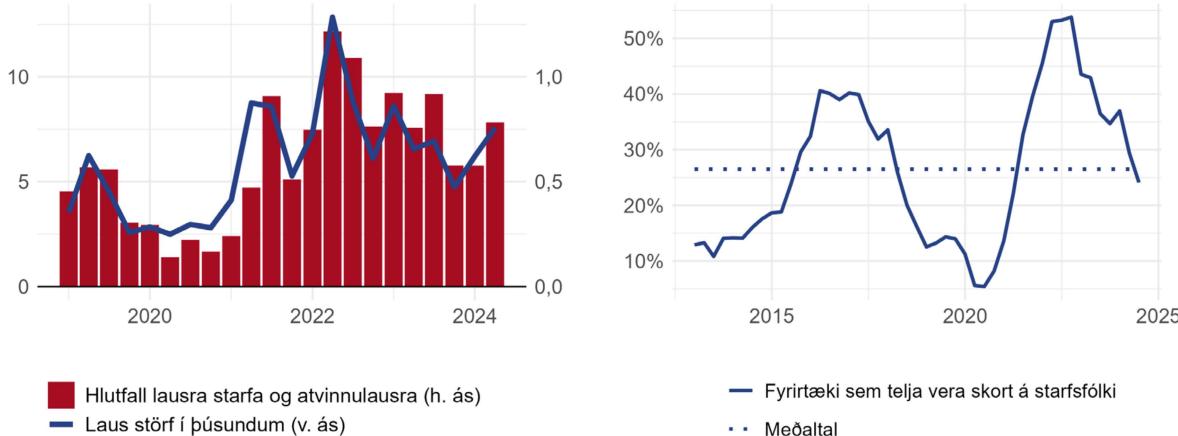
Skýringar: Byggir á staðgreiðslugögnum. Ferðapjónusta vísar til einkennandi greina ferðapjónustu. Hið opinbera til atvinnugreinanna opinber stjórnarsýsla, fræðslustarfsemi, heilbrigðis- og félagsþjónusta, en þar er hluti atvinnurekstrar þó á höndum einkaaðila. Heimild: Hagstofa Íslands.

Upplýsingar um fjölda lausra starfa og ráðningaráform stjórnenda gefa til kynna að dregið hafi úr spennu á vinnumarkaði á síðustu mánuðum. Um 7.600 störf voru skráð laus á öðrum ársfjórðungi 2024 hjá Hagstofu Íslands sem eru 1.000 fleiri

störf en ári áður. Þekktur mælikvarði á spennu á vinnumarkaði er hlutfall lausra starfa á móti fjölda atvinnulausra. Við hlutfall yfir einum eru fleiri laus störf en fjöldi atvinnulausra. Í upphafi árs 2023 var hlutfallið 0,9 en þá var fjöldi lausra starfa svipaður og fjöldi atvinnulausra. Hlutfallið lækkaði í 0,6 þegar líða tók á árið 2023 með minnkandi spennu á vinnumarkaði. Í Bandaríkjunum og Vestur-Evrópu er fjöldi lausra starfa að jafnaði minni en fjöldi atvinnulausra og hlutfallið því undir einum.

Fleiri stjórnendur fyrirtækja áforma nú að fækka starfsfólki en að fjölga.¹⁶ Um 16% hyggjast fjölda starfsfólki en 22% að fækka. Stjórnendum sem hyggjast fjölda starfsfólki hefur fækkað jafnt og þétt frá árslokum 2022. Þá telur fjórðungur stjórnenda ný skort á starfsfólki sem er nálægt langtíma meðaltali en það hlutfall hefur farið stöðugt lækkandi frá öðrum ársfjórðungi 2022 þegar það nam 53%.

Mynd 2.6. *Laus störf, 1. ársfjórðungur 2019 - 2. ársfjórðungs 2024 (vinstri) og hlutfall fyrirtækja sem telja skort á starfsfólki, punktalína er meðaltal 2013-2024 (hægri)*

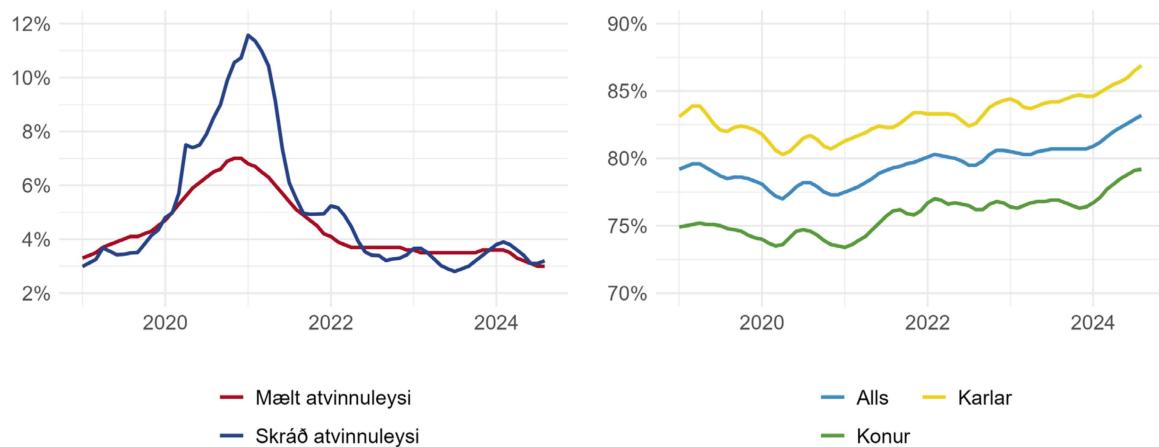
Heimildir: Hagstofa Íslands og könnun Gallup á viðhorfi 400 stærstu fyrirtækja landsins.

Atvinnuleysi er að jafnaði metið á tvo mælikvarða. Annars vegar út frá þeim einstaklingum sem skráðir eru án atvinnu hjá Vinnumálastofnun og hins vegar út frá Vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands sem framkvæmd er með spurningakönnun með úrtaki úr þjóðskrá allt árið um kring. Atvinnuástandið hefur verið gott undanfarin misseri, eftirspurn eftir vinnuaflri verið mikil og atvinnuþátttaka aukist frá því heimsfaraldri lauk. Skráð atvinnuleysi hjá Vinnumálastofnun var 3,3% í september sem er 0,3 prósentustigum meira en á sama tíma í fyrra, sjá mynd 2.7. Mælt atvinnuleysi í Vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands var 3,4% í september sem er 0,2 prósentustigum minna en á sama tíma ári áður.¹⁷

¹⁶ Samkvæmt könnun Gallup á viðhorfi stjórnenda í 400 stærstu fyrirtækja landsins.

¹⁷ Hér er miðað við leitni atvinnuleysis samkvæmt vinnumarkaðsrannsókn til að jafna sveiflur.

Mynd 2.7. Atvinnuleysi (vinstri), atvinnubátttaka sem árstíðarleiðrétt leitni (hægri)

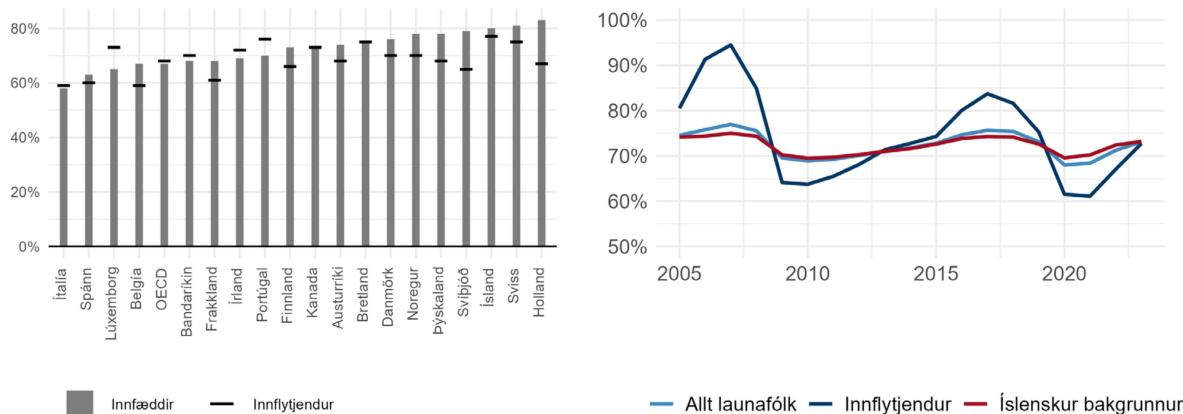
Skýringar: Skráð atvinnuleysi skv. Vinnumálstofnun, mælt atvinnuleysi og atvinnubátttaka (árstíðarleiðrétt leitni) úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofunnar. Heimildir: Hagstofa Íslands og Vinnumálstofnun.

2.4. Innflytjendur á íslenskum vinnumarkaði

Þátttaka innflytjenda á vinnumarkaði hér á landi er ein sú mesta meðal OECD þjóða.¹⁸ Lítill munur er á hlutfalli starfandi innflytjenda og þeirra með íslenskan bakgrunn, sjá mynd 2.8. Almennt er hlutfall starfandi hátt á Íslandi burtséð frá kyni eða bakgrunni.

Í öðrum Evrópulöndum er víðast lítt munur á hlutfalli starfandi meðal innfæddra og innflytjenda frá Evrópska efnahagssvæðinu (EES) en þátttaka þeirra á vinnumarkaði er í sumum löndum jafnvel meiri en meðal innfæddra. Hins vegar er atvinnubátttaka innflytjenda utan Evrópska efnahagssvæðisins víða mun minni. Ísland sker sig úr hvað þetta varðar því hér á landi er lítt munur á atvinnubáttöku þessara þriggja hópa. Atvinnubátttaka innflytjenda utan EES er meiri hér á landi en víða í Evrópu, óháð menntunarastigi. Atvinnuleysi er þó að jafnaði meira meðal innflytjenda, bæði hérlendis og erlendis, og versnandi atvinnuástand bitnar fyrr á þeim með auknu atvinnuleysi.

Mynd 2.8. Hlutfall starfandi innfæddra og innflytjenda árin 2020-2022 (vinstri) og hlutfall starfandi af íbúum eftir bakgrunni skv. staðgreiðsluskráum, 2000-2023 (hægri)

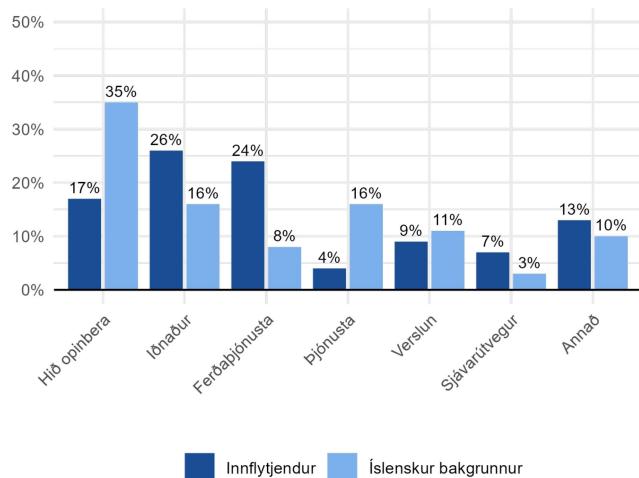

Heimildir: OECD (2024), „Indicators of Immigrant Integration 2023“, og Hagstofa Íslands.

¹⁸ Hér er byggt á nýlegri skýrslu OECD um innflytjendur á Íslandi („Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Iceland“)

Bakgrunnur fólks er nokkuð ólíkur eftir atvinnugreinum. Hlutfallslega fleiri innflytjendur starfa í iðnaði, ferðapjónustu og sjávarútvegi. Einn af hverjum fjórum innflytjendum starfar í ferðapjónustu, en aðeins 8% fólks með íslenskan bakgrunn. Lægra hlutfall innflytjenda starfar hins vegar í þjónustu hjá hinu opinbera.

Mynd 2.9. Hlutfallsleg samsetning meðal innflytjenda og fólks með íslenskan bakgrunn eftir atvinnugrein

Skýring: Samkvæmt staðgreiðslugögnum. Skýringu á atvinnugreinaflokkun má sjá í viðauka I. Hið opinbera er hér skilgreint sem atvinnugreinarnar opinber stjórnsýsla, fræðslustarfsemi, heilbrigðis- og félagsþjónusta, en hluti atvinnurekstrar í þessum greinum er þó á höndum einkaaðila. Heimild: Hagstofa Íslands.

Almennt flytjast innflytjendur búferlum til landsins vegna atvinnu. Konur eru líklegri til að fylgja fjölskyldu til landsins en karlar. Þegar spenna í efnahagslífini er meiri hér á landi samanborið við helstu viðskiptalönd fjölgar fólk á vinnufærum aldri hraðar en þegar spenna er hlutfallslega minni hér á landi. Efnahagsumsvif og atvinnutækifæri ráða því miklu um hversu margir flytja til og frá landinu.¹⁹

Í samanburði við önnur lönd eru innflytjendur á Íslandi vel menntaðir þó að almennt sé menntunarstig Íslendinga hærra. Mun algengara er þó að innflytjendur sinni starfi sem er ekki í samræmi við menntunarstig þeirra. Þannig er þriðjungur innflytjenda með menntun umfram það sem starf þeirra krefst en meðal fólks með íslenskan bakgrunn er það tíundi hver. Munurinn er sá mesti hér á landi innan OECD. Innflytjendur sem hingað koma eru hlutfallslega fjölmennir í greinum eins og ferðapjónustu, byggingariðnaði og sjávarútvegi, þar sem menntunarkröfur eru almennt lægri en í öðrum atvinnugreinum. Enn fremur eru vísbendingum um að kunnátta innflytjenda á tungumáli búseturíkis sé lítil á Íslandi í samanburði við önnur OECD ríki.

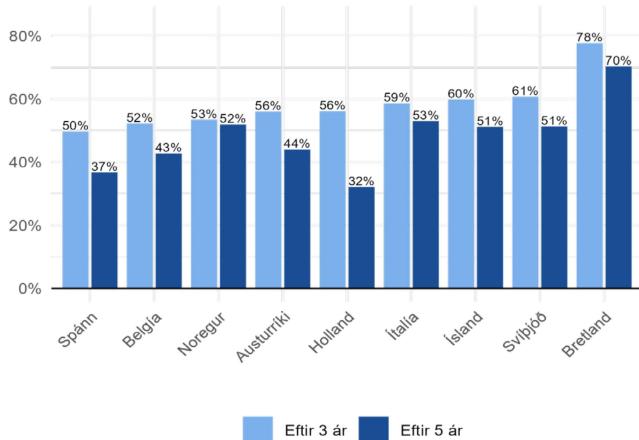
Íbúasamsetning hér á landi hefur breyst mikið það sem er öldinni og fólk af erlendum uppruna hefur fjölgað mun meira hér á landi en í öðrum OECD ríkjum. Þessi breyting átti sér að mestu stað eftir árið 2004 í kjölfar inngöngu Austur-Evrópuríkja í Evrópusambandið. Þróuninn er mest áberandi í tveimur bylgjum, annars vegar á árunum 2005-2008 og hins vegar eftir 2016. Hlutfall innflytjenda

¹⁹ Sjá rammagrein 1 í fjármálastöðugleikaskýrslu 2024/2 Seðlabanka Íslands.

af íbúum landsins fór þannig úr 4,2% árið 2004 í 18,4% árið 2023. Á þessu tímabili hefur samsetning hópsins sem hingað flyst einnig breyst mikið og eru Evrópubúar utan Norðurlandanna nú mun fleiri en í upphafi aldarinnar. Þá er aldurssamsetning innflytjenda töluvert frábrugðin aldurssamsetningu Íslendinga en þeir sem hingað flytjast eru hlutfallslega fleiri á vinnuáldri, einkum á aldrinum 25-45 ára.

Búsetutími þeirra sem hingað hafa flutt á síðustu tveimur áratugum er heldur lengri en í öðrum Evrópulöndum. Hlutfall innflytjenda sem búa í landinu 3 ár eftir komu er í hærra laginu á meðan að hlutfall þeirra sem enn búa í landinu eftir 5 ár er í meðallagi af þeim löndum sem borin eru saman á mynd 2.10. Það gefur vísbendingu um að margir kunni að hafa hug á að setjast hér að til lengri tíma.

Mynd 2.10. *Búsetutími innflytjenda, hlutfall innflytjenda sem búa í landi 3 eða 5 ár eftir komu*

Heimild: OECD (2024). „Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Iceland“.